

Theo quy định về công bố báo cáo tài chính của công ty đại chúng theo Luật chứng khoán từ giữa tháng 4/2008 các Ngân hàng thương mại (NHTM) cổ phần lần lượt công bố kết quả kinh doanh quý 1/2008. Kết quả cho thấy, trong 3 tháng đầu năm 2008, mặc dù chịu nhiều ảnh hưởng của các biện pháp thắt chặt tiền tệ, chịu ảnh hưởng của lạm phát tăng cao và những biến động của thị trường tài chính quốc tế nhưng lợi nhuận của các NHTM cổ phần vẫn rất khả quan. Song một vấn đề được dư luận cũng như các nhà đầu tư hết sức quan tâm đó là, liệu rằng từ nay đến cuối năm 2008, lợi nhuận của các NHTM cổ phần có đạt như dự kiến hay không?

Tình hình lợi nhuận của các NHTM cổ phần

Tính đến hết quý 1/2008, NHTM cổ phần Á Châu (ACB) vẫn tiếp tục dẫn đầu khối NHTM cổ phần về quy mô lợi nhuận, đạt 501 tỷ đồng. Nhiều NHTM cổ phần khác cũng đạt kết quả khá, như Sacombank đạt 435 tỷ đồng, tăng 44% so với cùng kỳ năm 2007, NHTM cổ phần Đông Á đạt 200 tỷ đồng, Eximbank đạt 264,4 tỷ đồng, tăng 54% so với cùng kỳ năm trước, NHTM cổ phần Kỹ Thương đạt 220 tỷ đồng, NHTM cổ phần Quân Đội đạt 240 tỷ đồng, bằng 31,2% kế hoạch cả năm...

Một số NHTM cổ phần đạt lợi nhuận rất thấp so với kế hoạch như: NHTM cổ phần Đông Nam Á (Sea Bank) lợi nhuận trước thuế chỉ đạt gần 127 tỷ đồng, bằng 14,9% kế hoạch theo Nghị quyết Đại hội cổ đông đề ra cho cả năm 2008 là 850 tỷ đồng. Dự báo trong năm 2008 Sea Bank có khả năng chỉ đạt lợi nhuận dưới 500 tỷ đồng. NHTM cổ phần Các doanh nghiệp ngoài quốc doanh (VP Bank) chỉ đạt khoảng 100 tỷ đồng, bằng 20% so với kế hoạch cả năm là 500 tỷ đồng... Các NHTM cổ phần quy mô nhỏ, NHTM cổ phần đô thị mới chuyển từ NHTM cổ phần nông thôn,... đang hết sức lo lắng. Bởi vì các NHTM cổ phần này cũng đang trong tình trạng lợi nhuận thấp, không đạt như dự kiến, ngược lại chi phí thì không ngừng tăng lên. Trước tình hình không mấy khả quan này, một số NHTM cổ phần đã phải điều chỉnh kế hoạch lợi nhuận cả năm 2008, cụ thể như NHTM CP Việt Á điều chỉnh kế hoạch lợi nhuận trước thuế từ 370 tỷ đồng xuống còn 290 tỷ

đồng, NHTM cổ phần An Bình (ABBank) điều chỉnh từ 555 tỷ đồng xuống còn 400 tỷ đồng... Đối với các NHTM cổ phần quy mô vốn lớn tuy chưa điều chỉnh kế hoạch, nhưng việc đạt được chỉ là lợi nhuận cho năm 2008 như Nghị quyết Đại hội cổ đông đề ra đang là bài toán khó.

Nguyên nhân suy giảm lợi nhuận của các NHTM cổ phần

Tình hình kinh doanh, đặc biệt là lợi nhuận của các NHTM nói chung, khối NHTM cổ phần nói riêng đang có xu hướng suy giảm là do những nguyên nhân sau đây:

Một là, thu nhập từ cho vay giảm

Trong năm 2006 và năm 2007, tốc độ tăng trưởng tín dụng của hầu hết NHTM cổ phần đều đạt từ 100% đến 200%. Thậm chí năm 2007 một số NHTM cổ phần có tốc độ tăng trưởng tín dụng tới 400% đến 1.000%. Bước qua năm 2008, do thực hiện chính sách tiền tệ thắt chặt và Ngân hàng Nhà nước (NHNN) khống chế tăng trưởng dư nợ không quá 30%, nên các NHTM không thể mở rộng quy mô tín dụng được. “Đầu tàu tín dụng đang tăng tốc với tốc độ cao, nay đột ngột hãm phanh lại thì lấy đâu ra mức vào lợi nhuận kỳ vọng!”

Song, một câu hỏi được đặt ra là tại sao trong quý 1/2008 một số NHTM cổ phần vẫn đạt lợi nhuận khá. Câu trả lời là do từ cuối tháng 2/2008 các biện pháp thắt chặt tiền tệ mới tác động lớn đến thị trường tiền tệ; trong khi đó thu nhập từ tín dụng vẫn chủ yếu là từ hoạt động cho vay của năm 2007 và tháng 1/2008. Kể từ quý 2/2008 trở đi, ảnh hưởng của thắt chặt tiền tệ đến lợi nhuận

Các ngân có đạt

NGUYỄN HÀ

của các NHTM mới bộc lộ rõ nét. **Hai là**, chi phí hoạt động tăng cao

Các chi phí này ngoài các khoản tiền thuê văn phòng, điện nước, văn phòng phẩm, xăng dầu, mua sắm trang thiết bị, lương nhân viên... thì chi phí đầu vào của nguồn vốn huy động đang là gánh nặng lớn nhất cho các NHTM. Lãi suất huy động tăng cao, có thời điểm lên tới 14,4%/năm đối với Đồng Việt Nam và 6,9%/năm đối với USD. Đối với các NHTM cổ phần quy mô nhỏ, NHTM cổ phần mới chuyển từ nông thôn lên đô thị phải chịu bởi lãi suất vay vốn trên thị trường liên ngân hàng có thời điểm lên tới 40%/năm (bình quân cũng tới 22% - 25%/năm), nhưng lãi suất cho vay của các NHTM này bình quân cũng chỉ được 17%/năm. Như vậy rõ ràng là NHTM cổ phần nào càng đi vay trên thị trường liên ngân hàng nhiều, thì càng bị lỗ nặng. Không ít NHTM cổ phần vốn vay trên thị trường liên ngân hàng chiếm tới 55% - 65% tổng nguồn vốn huy động, mà hầu hết là ngắn hạn từ vài tuần đến vài tháng nhưng lại sử dụng nguồn vốn này để cho vay với thời hạn trên 1 năm.

Ba là, thu nhập từ hoạt động đầu tư giảm

Tuy thu nhập lớn nhất của số đông NHTM cổ phần là từ tín dụng, nhưng thu nhập từ đầu tư chứng khoán, cổ phiếu, góp vốn liên doanh,... cũng đứng ở vị trí thứ hai về lợi nhuận của các NHTM. Đối với một số NHTM cổ phần đây lại là nguồn đóng góp đứng ở vị trí số một. Tuy nhiên từ đầu năm 2008 đến nay chứng khoán đã giảm giá khá mạnh.

hàng thương mại cổ phần được mức lợi nhuận?

Trong danh mục tài sản có, hay danh mục đầu tư của tất cả các NHTM cổ phần đều có số vốn không nhỏ đầu tư vào chứng khoán. Ví dụ như NHTM cổ phần Đông Nam Á, thời điểm 31-12-2007 có số vốn đầu tư vào chứng khoán lên tới 3.968 tỷ đồng, NHTM cổ phần Các doanh nghiệp ngoài quốc doanh (VP Bank) chứng khoán tự doanh là 132 tỷ đồng và chứng khoán đầu tư là 1.678 tỷ đồng. NHTM cổ phần Á Châu (ACB) có khoản mục chứng khoán sẵn sàng để bán là 1.658 tỷ đồng, chứng khoán giữ đến ngày đáo hạn là 7.474 tỷ đồng và chứng khoán kinh doanh là 504 tỷ đồng. Tổng cộng trị giá sổ sách danh mục đầu tư chứng khoán của ACB là 9.636 tỷ đồng, chiếm 23,2% tổng dư nợ cho vay và đầu tư của ngân hàng này. NHTM cổ phần Quốc tế (VIB) cũng có tổng số tiền đầu tư vào chứng khoán là 6.676 tỷ đồng, NHTM cổ phần Hàng Hải là 2.169 tỷ đồng, NHTM cổ phần Kỹ Thương là 6.842 tỷ đồng. Khiếm tốn như NHTM cổ phần Phương Đông cũng có giá trị sổ sách số tiền đầu tư vào chứng khoán là 169 tỷ đồng..

Nhìn chung các NHTM cổ

phần có số vốn đầu tư vào chứng khoán rất lớn. Song hiện nay giá chứng khoán so với cuối năm 2007 đã giảm khoảng 50% và đang tiếp tục có xu hướng giảm. Đến cuối năm 2008 sẽ còn giảm nữa hay tăng trở lại thì không ai khẳng định chắc chắn được. Bởi vậy các NHTM

cổ phần bị lỗ trong danh mục đầu tư chứng khoán là điều đã nhìn thấy trước được. NHTM cổ phần nào càng đầu tư nhiều vào chứng khoán thì càng bị lỗ nặng.

Bốn là, nợ quá hạn gia tăng, nợ lãi vốn vay cũng phát sinh lớn.

Do chi phí đầu vào của doanh nghiệp, của hộ sản xuất kinh doanh tăng cao, thị trường bất động sản đang có dấu hiệu chững lại và giảm giá, giá cả nguyên nhiên vật liệu, lãi suất vay tăng cao dẫn đến nợ quá hạn tăng lên, nợ lãi vốn vay cũng phình lớn. Rõ ràng nhất là các doanh nghiệp vay vốn trong lĩnh vực xây dựng cơ bản, doanh nghiệp đầu tư dự án nhà ở, khu đô thị, sản xuất đồ gỗ, khách hàng cá nhân vay vốn đầu cơ bất động

sản, đầu tư chứng khoán và cổ phiếu như đang ngồi trên đống lửa. Trong trường hợp ngoài việc không thu được lãi cho vay, các NHTM còn phải trích lập dự phòng rủi ro, nên lợi nhuận suy giảm là điều dễ hiểu.

Không chỉ các NHTM cổ phần không đạt được lợi nhuận như kỳ vọng, mà các NHTM Nhà nước năng lực tài chính cũng giảm sút. Do hiện có rất nhiều NHTM đã điều chỉnh lại kế hoạch mở rộng mạng lưới, tạm thời chưa mở chi nhánh và phòng giao dịch, cắt giảm chi phí tiếp thị và quảng cáo, tạm thời không tăng chi phí cho nhân viên,... Tuy nhiên những biện pháp này nhìn chung cũng không giúp cho các NHTM tăng thêm được lợi nhuận.

Kết luận:

Hệ thống NHTM VN đang có năng lực tài chính giảm sút là vấn đề rất cần được quan tâm đúng mức. Ngoài việc các NHTM cần phải nâng cao trình độ quản trị điều hành, thì việc điều hành chính sách cải tổ của NHTM cũng cần có sự linh hoạt để vừa đảm bảo sự phát triển bền vững của các NHTM, vừa đảm bảo khả năng đáp ứng nhu cầu vốn cho tăng trưởng kinh tế trong những năm tiếp theo ■

Tin về hội thảo “Chính sách tiền tệ đối và vấn đề kiềm chế lạm phát”

Theo dự kiến, hội thảo “**Chính sách tiền tệ và vấn đề kiềm chế lạm phát**” sẽ diễn ra vào ngày 05/06/2008. Tuy nhiên với một số lý do kỹ thuật bất khả kháng, hội thảo tạm thời dời lại vào một thời điểm thích hợp chưa được xác định.

BAN BIÊN TẬP